

તમે ક્યાં છો?

લેખક,

બદ્ર રામશંકર મોનં.

મેલનંદીર-અમદાવાદ.

પ્રકાશક,

‘ઝવેરી મણીલાલ મોહીલાલ’

દોહીવાડા પોળ-અમદાવાદ.

(૧૦-૩ ૫૦૦) સાથે લેનારને રૂ. ૫)

૧૬ ફીઆની સાથે લેનારને ૭૫) નકલ

સંવત ૧૯૮૦ નેક સુદ ૧

ખીજ આદિ પ્રત ૮૦૦૦

કુલ નકલ ૨૪૦૦૦

જીવક પ્રા. પ્રેસ અમદાવાદ.

૧૧૭૧૨

તમે ક્યાં છો ?

શહેરે ગમે તે ધર્મ પાળતા હો-અગર
ગમે તેવું તિલક કરતા હો-પણ 'તમે
ક્યાં છો. ?' તે કદિ તપાસો છો ?

દેવદર્શન કરતા હશે, માળા ફેર-
વતા હશે, એક દિવસમાં આઠ જન્માણે
કયા વાર્તા પણ સાંભળતા હશે-પણ
'તમે ક્યાં છો ?' તે કદિ તપાસો છો ?

શહેરે રાજસેવા રાખતા હો, સોનાને
પારણે શ્રી કાઠોરજીને જીલાવતા હો, ચાંચી
સોનાનાં વાસણો દેવસેવામાં વાપરતા
હો, સેવામાં બેઠા પછી કાઠને ચડકેતા
ન હો-પણ-'તમે ક્યાં છો ?' તે
કદિ વિચારો છો ?

ચારે ધામની યાત્રા કરી આગ્યા
હો, યાત્રામાંથી આવીને ધામધુમથી
ગંગાપૂજન કર્યું હોય, સમં ન્હાણને

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ !

અનુક્રમાંક ૧૧૭૮૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ભૂમિ ૩૨૧૧ ૬૦૧ ?

વિષય ૬-૬

સારી સારી ચીજો આપીને હરખાયા
હો, પણ-‘ તમે ક્યાં છો ? ’ તે
તપાસો છો ?

મોટી મોટી નાતો કરીને સારા વસ્ત્રો
કરતા હો-તે સાથે ગગરાના ક્ષાણો પેદા
કરતા હો-સગા-હાલમાં વાહ વાહ
કહેવરાવતા હો, પણ-‘ તમે ક્યાં છો ? ’
તે કદિ વિચારો છો ?

છાલે મોટા તખત ઉપર બેસીને
મોટાં મોટાં બ્યાખ્યાનો કરતા હો, હજારો
મનુષ્યો તમારા ચરણની રજ હોતા હોય,
છડીદારો છડી પોકારતા હોય, આજના
લીની મશાલો બળતી હોય-પણ-‘ તમે
ક્યાં છો ? ’ તે કદિ વિચારો છો ?

સારા સારા બંગલા બનાવીને તેમાં
રહેતા હો, પણ અગર હીંચાળાખાટ
સિવાય બેસતા ન હો, મોટરો સિવાય

બીજું વાહન વાપરતા પણ ન હોય.
મોજમજ માટે ધનના ઢગલા ઉછાળતા
હો-પણ 'તમે ક્યાં છો?' તે કદિ
તપાસો છો?

---દશપેરદેશના મહાન્ પુરુષોનો પ્રતિ-
હાસ જાણતા હો, યુરોપ અમેરિકા
વિગેરે દેશોની ધાર્મિક તથા રાજદ્રારી
સ્થિતિથી સંપૂર્ણ વાકેફ હો, દેશદેશના
મોટાં મોટાં શહેરો ક્યાં છે તે પણ
જાણતા હો-પણ 'તમે ક્યાં છો?' તે
કદિ તપાસો છો?

વહીલ અગર બેરીસ્ટર થઈને મોટા
મોટા કેસો ડાલતા હો, ધનનું પૂર
તમારા તરફ દોડતું આવતું હોય, લોકો
તમારી વાકુલાક કરતા હોય-પણ
'તમે ક્યાં છો?' તે કદિ તપાસો છો?
ભણી ગણીને પંડિતાઈ કરતા હો,

એમ. એ. થઈને કોઈ ઠેકાણે પ્રીન્સીપાલ
 હો, વેપારી થઈને લાખો કમાતા હો—
 અને લાખો ખોતા હો, અમલદાર થઈને
 ઘણા મનુષ્યો ઉપર હુકમ ચલાવતા હો,
 કંદાકટર થઈને મોટાં મોટાં મકાન
 ચણાવી આપતા હો—ગમે તે ધંધો
 કરતા હો, સુખેથી અગર દુઃખેથી પેટ
 ભરતા હો, પણ—‘તમે ક્યાં છો ?’
 તે કહિ તપાસો છો ?

(જાહેનોને પણ પૂછીએ—)

હાલે તમે સ્ત્રી હો—સારાં સારાં
 વસ્ત્રો અને દાગીના મજવાથી, ઘેલાં બન્યાં
 હો, પતિના સુખમાં અંજાઈ ગયાં હો,
 બે પાંચ પુત્ર અને પુત્રોની વહુઓ ત
 માને બહુ માન આપતી હો. પણ—‘તમે
 ક્યાં છો ?’ તે કહિ વિચારો છો ?

દુકામાં ગમે તે ધંધો કરતા હો,
 અગર ગમે તે વર્ણ અગર આશ્રમમાં
 હો, લલેને લગતાં અગર ધોળાં પહેરીને
 મૃગન્યા હો—પણ ‘તમે ક્યાં છો?’
 તે વિચારવા જેવું છે. દરેક સી અગર
 પુરૂષે આ સવાલ અવશ્ય વિચારવો
 જોઈ છે.

ઉપર જણાવેલી ધાર્મિક ક્રિયા તમે
 કરતા હો—તો ‘તે ખોટું છે, એટલે તે
 ન કરવી’ એવું માફ કહેવું નથી. વ-
 ગતનો મકામો બચ કરવા કરતાં સાફ
 છે, પણ રસ્તામાં રજાગણું તેના કરતાં
 સુકામ તરફ આગળ જવાય તો ઠીક.
 જેમ કંસારનું જમણું કરનારને ધી લા-
 વવુંજ જોઈએ, તેમ ધાર્મિક ક્રિયાઓને
 હીપાવત્રા મૂચનારે, મારી નાશ વિનાંતી
 સંજીવીજ જોઈએ. સાંભળો ત્યારે—

મનમાં સમજવા જેવી વાત છે. આપણા
મન સિવાય આ વાત ધીબાને સ-
મજાવું પડે તેવી નથી.

‘તમે ક્યાં છો ?’ એટલે તમારો
દેહ ક્યાં છે, એ વાત નથી. ‘તમે ક્યાં
છો ?’ એટલે—

(૧) તમારું મન ક્યાં છે ? એટલે ક્યા
વિષયમાં તસ્લીન છે, જેમાં
તસ્લીન થયું છે. તે સત્ય અમર
અસત્ય વસ્તુ છે.’ એવું કહિ
તપાસો છો !

(૨) “ મનુષ્ય તરીકેની મારી મુસા-
ફરીમાં, મારું મોત આવે તે
પહેલાં મારે જીવવાવમાંથી
નીકળીને શીવભાવ (બ્રહ્મ)ને
પહોંચવું છે. અને તે મુસાફ-
રીમાં જુ કટલો આગળ વધ્યો
આવો વિચાર કહિ કરો છો ”

જિજ્ઞાસુ
આત્માના
મુક્તિ

ઘણી દીલગીરી સાથે જાણાવવું પડે
 છે, કે ઘણા ગાંફત છવો, ઉલટા મનુ-
 વ્યત્વમાંથી નીકળીને પશુપક્ષમાં પાછા
 ફાળતા જાય છે. જાવું, ખીવું, ખાજકો
 પેદા કરવા, જાય આવે ત્યારે ટરવું, મોત
 આવે ત્યારે મરવું, વિગેરે તમામ ગુણો
 પશુમાં પણ હોય છે. અરે કેટલાએક
 છવો તો પશુના કરતાંયે નાહાન બની
 ગયા છે, કારણકે દીનપ્રતદિન નવાં નવાં
 પાપ કરતા રહે છે—પાપથી જરાએ
 ડરતા નથી. તેઓ ખરેખર મોતના સ-
 પાટાને ભૂલી ગયા છે,

હોહરો.

જન્મ મરણ તણી વેહના,

નથી કાંઈ સંકટ સહેલ:

ધંધો કરતારે ઢાળી પડ્યો.

જેમ કાંઈ ઘાણીનો બેલ.

કરીએ કીકપ્પ ઉપાસનાં

આ અમારી ઉપદ્રી વાત ગમી હોય,
 તો તમારી આસપાસ જે ગડબડ ચાલતી
 હોય તેમાંથી તમારા મનને છુટું પાડો-સાંભ
 લો “ તમે ગમે તે હો-પણ તમારે મરવું
 પડશે અને સાથે કાંઈ લઈ શકશો નહીં
 આપણી નજરે વણાને હાથ ધસતા
 જોયા ત્યારે આપણી પણ એજ દશા
 સમજવી. મરતી વળતે લયકર દુઃખ
 થશે-તેમાંથી બચાવનાર જે તમને
 દેખાય છે તે નથી-જેને માટે કાળાં
 કામ કરો છો તે પણ તમને બચાવનાર
 નથી; જેને માટે ભગવાનને બૂઝ્યા છો, તે
 પણ તમને બચાવનાર નથી મૂવા પછી પાપ
 ભોગવવા કોઈક ઠેકાણે અવતાર થશે, ત્યાં
 પણ-તમને જે દેખાય છે-જેને માટે
 તમે પાપ કરો છો-તે તમને બચાવ-
 નાર નથી.”

ત્યારે તમને જહીં શંકા થાય કે
હું અમારે ધંધા ન કરવો ?

જવાબ—ધંધો કરો, પણ જ્યાં પાપ
હોય ત્યાંથી પાછા ફરો, અને નવરાશ
લેવું શીઠરિને લાગે, અને તો પુનઃ
કરજો—પણ પાપ કરશો નહીં.

અંતોષ અને શાંતિનું જેમ અને
તેમ પાલન કરો. બીજાને દુઃખ થાય
તેવાં વર્તનને આશ્રય પૂર્વક દૂર કરો.
ધન અગર વિદ્યતા જગતના હિસાબે
આપણી પાસે જળ બિંદુ જેટલી છે,
જેમ સમજીને મહ ન કરો. કોઈની સેવા
લઈને રાજ થવા કરતાં તેમની સેવા
કરીને રાજ થાઓ. આપણી નિંદા આપ-
ણને અમતી નથી તો સામાને પોતાની
નિંદા નજ ગમે, તેવું સમજતાં રીજો.
સાધું અને પવિત્ર જીવન ગાળવા આશ્રય
રાજો. વ્યસન તથા વિષયને ઝેર સમાન
સમજી તજી દો.

ભલે હરિજન હો, શક્ત હો, અમર
 વેઠાંતની મોટી મોટી વાતો કરતા હો,
 અમર મોટા વૈષ્ણવ હો, પણ વડી વડી
 વારમાં ક્રોધ કરતા હો, ધન કેળવે
 દોઝના હાસ થતા હો, અને સી કેળીને
 ધેલા થતા હો, તો ત્યાંના ત્યાંજ હો.
 આગળ વધતા પ્રવરન કરો.

ધુળનો સ્વભાવ છે કે ઉડી ઉડીને
 ઘરમાં આવે; પણ આપણે તેને સાવરજીથી
 વાળતા રહીએ છીએ. ચોકડી-મોરી-
 ખાળનો સ્વભાવ છે કે ફૂગેથી આપણી, પણ
 આપણે ત્યાં પાણી રહીને તેને સાફ કરતા
 રહીએ છીએ. તેજ નિયમ. તુચ્છાર આ
 સંસારમાં વિષયા, કુટેવો, મોજમજ,
 નિંદા, પાપ, કામ, ક્રોધ, સોમ, રિગેરે
 ધુળ આરે તરફ ઉડી રહી છે. કાલ
 અગર આંખ દ્વારા આ ધુળ હૃદયમાં
 પથરાતી જાય છે. સાવધાન પુરવો

સહવિચારરૂપી સાવરણીથી આ ધુળને
 વાગતા રહે છે-વાળનારના જીવન આપ-
 છુને જીવંત જ જણાય છે. રૂડા પુરુષોને
 જોમાગમ અગર રૂડા ગ્રન્થોનું અવલો-
 કન દીનતા અને ઉત્સાહ હર્વક કરવામાં
 આવે, તો આ વિચારરૂપી સાવરણી પ્રાપ્ત
 થાય. પણ તમે તો કહેશો કે-‘અમને
 વખતજ મળતો નથી તેનું શું ?’ નાતમાં
 જન્મવા જતાં વખત મળે છે, પોળના
 પંચમાં પહેલો નંબર રાખવા વખત મળે
 છે, નાતમાં પટલાઈ કરવાજતાં વખત મળે
 છે. સોનીને ઘેર બેસતાં વખત મળે છે,
 ઓટલે બેસીને ડાહી ડાહી વાતો કરતાં
 વખત મળે છે. સાંભળો—

જેને માટે રાજ્યો રાજપાટનાં સુખ
 છોડી નાસી જતા હતા, જેને માટે રૂષિઓ
 જંગલમાંજ પડ્યા રહેતા હતા, અને
 અત્યારે પણ ઘણા પવિત્ર પુરુષો કાશી,

હુરદ્વાર વિગેરે સ્થળમાં પોતાનું જીવન
ગાળી રહ્યા છે; તે આનંદને માટે, એક
વાડી પણ નવરાશ ન મળે, તો આપણે
મનુષ્યાવતારનો લાભ અમળી શક્યા ન-
એમ કહીએ તો કાંઈ ખોટું નથી.

યાહ રાખજો કે-જેમાં તમને અત્યારે
આનંદ લાગે છે, તે તો આ સિવાયના
બીજા અવતારમાં પણ મળશે; મોટા
માણસોના કુતરા પણ સોનાના અછોડા
પહેરીને ગાડીઓમાં ફરે છે. પશુ પક્ષી-
ઓના અવતારમાં પણ સ્ત્રી, પુત્ર અને
ખોરાક તો મળી રહે છે, મોત આવશે
ત્યારે વખત મળશે-કે ના પાડશે ?

હોહરો—શોચિયે ગૃહી જે મોહવશ,
કરે ધર્મપથ ત્યાગ.

(મૌનનાથી પાનુ ૨૬)

ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહેનાર સ્ત્રી અગર
રથો, ધર્મનો ત્યાગ, કરી મોહમાં ફસાય
શોષ કરવા લાયક છે, પ્રભુએ ખાવા
દ્રવ્ય આપ્યું હોય, અને શરીર આરોગ્ય
છતાં સ્ત્રી હરિને ન લગે, તે અ-
રેખર ઠપકાને પાત્ર છે. સાધુ મહને
ધન તથા સ્ત્રીઓથી દૂર ન રહી શકે, તો
તે સાધુ નથી; તે પણ અધમતા છે. થોડું
લખ્યું થઈ કરીને માનશે.

તંત્રી મોક્ષપત્રિકા.

વિનંતી—સત્સંગનો લાભ જોઈતા
હોય—વશ્યાં પુસ્તકોનો સાર સાંભળવો ગમ
તો હોય, તો અહીં મોક્ષમંદિરમાં જે કથા
થાય છે તે તમારે ઘેર જોઈ સાંભળો. આ
કથા ‘મોક્ષપત્રિકા’ નામના માસિકમાં
દર માસે પ્રગટ થાય છે. લાખ: સાઢી
અને સરલ છે છતાં ઉપદેશ સચોટ
છે. જીવને સાચી વસ્તુનું જ્ઞાન કરાવે
તેવો છે. રમુજ દાખલા દ્રષ્ટાંતથી મન

પ્રસન્ન થાય એવું છે. આખા વરસના
 બાર પુસ્તકોની કિંમત માત્ર રૂ. ૨)
 પોસ્ટેજ સાથે છે. આ પુસ્તકો સંવત
 ૧૯૭૬ ના મહા માસથી પ્રગટ થાય છે
 ૭૬ થી ૭૯ ની સાલના અંકો.
 પુંદાથી પુસ્તકના રૂપમાં બંધાવીને, દરેક
 પુસ્તકના માત્ર રૂ. ૨-૬-૦ લઈને આ-
 પવામાં આવે છે. આવા પૈસા તો આ
 પાણીમાં ફેંકી દેતા હશે, પ્રથમ એક
 પુસ્તક લેવું અને બે રૂપયામાં બાવીસનો
 ફાયદો જણાય, તો બીજાં પુસ્તક મંગાવવાં
 ઉપદેશ સર્વ ધર્મી છે તેથી
 ગમે તે ધર્મ પાળનારને પણ ઉપયોગી
 છે. ચાલતા જમાનાના આ પુસ્તકોને
 ખાસ ઉપયોગી છે. અમદાવાદમાં આવના
 હો, તો ઠાંઠ વગત માણસોનું સવા-
 નમાં ૮ થી ૯ પધારશે. જ આવી
 સકો તોયજી વેર એસી કાંઈક કરને,
 પાપથી દૂરને અને શ્રી હરિને જાનશે.
 વ્યસનને જેવ સમજી લેજો.

પ્રાસાદ વાણીયા વિગેરેને ।
કર્મનાં સાદાં પુસ્તકો એક આનાની ટ
મોકલવાથી મોકલવામાં આવે છે.
પ્રકાશક.

પુસ્તકો મળવાનાં ઠેકાણાં
મોક્ષમંદિર—હાળ પટ્ટણી પાળ
અમદાવાદ

રા. રા. માણિકલાલ હુરાભાઈ
તાર માસ્તર સ્ટેશન-અમદાવાદ
મોક્ષ મંદિર—સત્સંગ મંદિર નડી
રા. રા. ચીમનલાલ હુરાભાઈ
ડેપુટી સ્ટેશન માસ્તર-વડોદરા
રા. રા. પરબ્રહ્મ ગંગાદાસ
રેશમવાળા રામપુત્ર સુ
રા. રા. નગીનદાસ કુલચંદ રીન
રક્ષા મસ્જીદ અંદરદોડ-સુંગઢ ન
રા. રા. બાલકૃષ્ણ નારણજી કાલ
માવજી પ્રેમજી વાડી આગળી આ
સું

